

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3126/2565

นาย ค. โจทก์ บริษัท อ. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1108, 1129 วรรคสอง มาตรา 1141, ป.วิ.พ. มาตรา 177, ป.วิ.พ. มาตรา 225, ป.พ.พ. มาตรา 1139, ป.พ.พ. มาตรา 1129, ป.พ.พ. มาตรา 1141

ย่อ / หลักกฎหมาย

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 ด้วยเหตุว่าการบังคับตามคำพิพากษาไม่อาจบังคับจำเลยที่ 2 ได้เพราะจำเลยที่ 2 พ้นจากตำแหน่งกรรมการผู้มีอำนาจจำเลยที่ 1 ไปแล้ว จึงไม่มีอำนาจแก้ไขสมุดบัญชีผู้ถือหุ้นและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นตาม ป.พ.พ. มาตรา 1139 วรรคสอง และศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 แต่เมื่อโจทก์ฟ้องอ้างว่าจำเลยที่ 2 จัดทำสมุดบัญชีผู้ถือหุ้นและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นโดยลดสัดส่วนการถือหุ้นของโจทก์แล้วนำหุ้นของโจทก์ที่ลดลงไปเพิ่มในสัดส่วนการถือหุ้นของจำเลยที่ 2 โดยไม่ชอบ แล้วศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า จำเลยที่ 2 โอนหุ้นของโจทก์ซึ่งเป็นหุ้นชนิดระบุชื่อโดยไม่ชอบขัดต่อ ป.พ.พ. มาตรา 1129 วรรคสอง และข้อบังคับของจำเลยที่ 1 การโอนหุ้นตกเป็นโมฆะ ให้จำเลยที่ 1 แก้ไขสมุดบัญชีผู้ถือหุ้นและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นให้โจทก์กลับมาถือหุ้นของโจทก์ตามเดิม ซึ่งเลขหมายใบหุ้นบางส่วนเป็นหุ้นที่จำเลยที่ 2 ถือครองอยู่ และบางส่วนเป็นหุ้นที่จำเลยที่ 2 โอนไปให้บุคคลอื่นแล้ว ที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 และศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 ในเวลาต่อมาจึงเป็นการกระทบสิทธิของจำเลยที่ 2 ในฐานะส่วนตัวโดยตรง จำเลยที่ 2 จึงมีสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นและฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 ได้ ที่จำเลยที่ 2 ให้การตอนแรกว่า จำเลยที่ 2 มอบหุ้นให้โจทก์เพื่อตอบแทนการที่โจทก์จะช่วยเหลือทำงาน จนกว่าจำเลยที่ 1 จะได้รับประทานบัตรและประกอบธุรกิจเหมืองแร่ เป็นเพียงการบรรยายให้เห็นว่าโจทก์ชำระค่าหุ้นด้วยแรงงานซึ่งผู้ถือหุ้นสามารถชำระค่าหุ้นด้วยอย่างอื่นนอกจากตัวเงินได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1108 (5) ส่วนที่จำเลยที่ 2 ให้การต่อมาว่า โจทก์ไม่ได้ชำระค่าหุ้นหากฟังว่าโจทก์ชำระค่าหุ้น โจทก์ก็ได้รับค่าหุ้นคืนจากจำเลยที่ 2 แล้ว และบรรยายต่อมาว่า โจทก์ได้รับหุ้น ต่อมาจำเลยที่ 2 ชำระค่าหุ้นดังกล่าวคืนให้แก่โจทก์แล้ว ถือเป็นเพียงการบรรยายรายละเอียดเพื่อสนับสนุนข้ออ้างของจำเลยที่ 2 ให้ชัดแจ้งเท่านั้น คำให้การของจำเลยที่ 2 จึงไม่ได้ขัดแย้งกันดังที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 วินิจฉัย จำเลยที่ 2 ให้การและนำสืบในทำนองว่า โจทก์ไม่ได้ชำระค่าหุ้นจึงไม่ใช่ผู้ถือหุ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยที่ 2 ตกลงมอบหุ้นให้โจทก์เพื่อเป็นการตอบแทนการที่โจทก์จะทำงาน แต่โจทก์ทำไม่ได้ตามที่ตกลงและจำเลยที่ 2 เป็นฝ่ายต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายมาโดยตลอด จึงได้มีการพูดคุยปรับสัดส่วนในการถือหุ้นของโจทก์ ซึ่งโจทก์ให้ความยินยอมในการปรับลดหุ้นทุกครั้ง หลังจากจำเลยที่ 2 ปรับลดหุ้นของโจทก์ไปเป็นของตนเองแล้วได้ขายหุ้นให้ พ. ซึ่งชำระค่าหุ้นให้แก่จำเลยที่ 2 ไม่ครบถ้วนและยังพยายามหาทางเอากิจการของจำเลยที่ 1 ไปเป็นของตนเอง โดยมีพฤติการณ์ร่วมกันกับโจทก์ในการถอดถอนจำเลยที่ 2 ออกจากการเป็นกรรมการจำเลยที่ 1 เมื่อพิจารณาคำให้การของจำเลยที่ 2 โดยรวมพอถือได้ว่าจำเลยที่ 2 ให้การและต่อสู้ว่าโจทก์ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตแล้ว ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์ในข้อนี้ของจำเลยที่ 2 โดยเห็นว่าเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นจึงไม่ชอบ เมื่อเริ่มจัดตั้งจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 เป็นผู้นำส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทและได้

ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องไว้ตรงกับสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา 1141 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นพยานหลักฐานอันถูกต้อง ทั้งโจทก์มีใบสำคัญรับชำระเงินลงหุ้นซึ่งจำเลยที่ 2 ลงชื่อรับเงินไว้มาแสดง ข้ออ้างที่ว่าโจทก์ได้รับเงินค่าหุ้นคืนแล้วก็ไม่ปรากฏการบันทึกเป็นหลักฐาน ทั้งไม่มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ามีข้อตกลงว่าจำเลยที่ 2 มอบหุ้นให้แก่โจทก์เพื่อเป็นการตอบแทนการทำงานจนเสร็จแต่โจทก์ทำไม่ได้ตามที่ตกลงกัน นอกจากนี้จำเลยที่ 2 นำสืบว่าจำเลยที่ 2 ได้รับความยินยอมจากโจทก์ในการปรับลดหุ้นของโจทก์ทุกครั้ง แสดงให้เห็นว่า จำเลยที่ 2 เคารพสิทธิของโจทก์ในการเป็นผู้ถือหุ้นคนหนึ่ง พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมีน้ำหนักเชื่อได้ว่าโจทก์เป็นผู้ถือหุ้นจำเลยที่ 1 โดยชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องขอให้จำเลยทั้งสองแก้ไขสมุดบัญชีผู้ถือหุ้นและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นซึ่งอ้างว่ากระทำโดยไม่ชอบ ทั้งไม่ถือว่าเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตดังที่จำเลยที่ 2 อ้าง แม้ข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยที่ 1 ไม่เคยจัดทำใบหุ้นมอบให้ผู้ถือหุ้นคนใดรวมถึงโจทก์ แต่เมื่อหุ้นบริษัทจำเลยที่ 1 มีการออกเลขหมายใบหุ้นแล้ว จึงต้องบังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา 1129 วรรคสอง จำเลยที่ 2 ในฐานะกรรมการจำเลยที่ 1 แก้ไขบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นโดยปรับลดสัดส่วนการถือหุ้นของโจทก์หลายครั้งจนเหลือเพียง 500 หุ้น โดยข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าโจทก์โอนหุ้นของตนให้แก่จำเลยที่ 2 และปฏิบัติตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบ โจทก์จึงยังเป็นผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 จำนวน 3,000 หุ้น ตามที่มีอยู่เดิม เมื่อได้ความว่าจำเลยที่ 2 โอนหุ้นของโจทก์จำนวน 2,500 หุ้น ไปเป็นของตนเองโดยไม่ชอบ และจำเลยที่ 2 ยังถือหุ้นจำเลยที่ 1 อยู่จำนวน 4,000 หุ้น ซึ่งสามารถโอนให้แก่โจทก์ได้ จึงชอบที่จะพิพากษาให้โจทก์ได้รับโอนหุ้นของจำเลยที่ 2 จำนวน 2,500 หุ้น

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันแก้ไขสมุดบัญชีผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 โดยให้โจทก์ถือหุ้น 3,000 หุ้น เลขหมาย 03501 ถึง 06500 แล้วแจ้งต่อนายทะเบียนโดยค่าใช้จ่ายของจำเลยทั้งสอง หากเพิกเฉยให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา จำเลยที่ 1 ให้การขอให้ยกฟ้อง จำเลยที่ 2 ให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง ระหว่างพิจารณาจำเลยที่ 2 ขอสละประเด็นในเรื่องอายุความและฟ้องเคลือบคลุม ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 แก้ไขสมุดบัญชีผู้ถือหุ้นและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น โดยให้โจทก์ถือหุ้นจำเลยที่ 1 จำนวน 3,000 หุ้น เลขหมายใบหุ้น 13501 ถึง 06500 แล้วแจ้งต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทโดยค่าใช้จ่ายของจำเลยที่ 1 หากเพิกเฉยให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา คำขออื่นให้ยก ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ จำเลยที่ 2 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 คินค่าธรรมเนียมศาลชั้นอุทธรณ์ทั้งหมดให้แก่จำเลยที่ 2 ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์นอกจากนี้ให้เป็นพับ จำเลยที่ 2 ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้โต้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่าจำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2558 ด้วยทุน 1,000,000 บาท แบ่งออกเป็น 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท โดยมีผู้เริ่มก่อการและเข้าชื่อซื้อหุ้น 6 คน ได้แก่ จำเลยที่ 2 ถือหุ้นจำนวน 3,500 หุ้น เลขหมาย 00001 - 03500 โจทก์ถือหุ้นจำนวน 3,000 หุ้น เลขหมาย 03501 - 06500 นางสาวกัลย์ชนิด ถือหุ้นจำนวน 3,000 หุ้น เลขหมาย 06501 - 09500 นางสาวคนธ์ ถือหุ้นจำนวน 300 หุ้น เลขหมาย 09501 - 09800 นายศิริวัฒน์ ถือหุ้นจำนวน 100 หุ้น เลขหมาย 09801 - 09900 และนายชาคริต ถือหุ้นจำนวน 100 หุ้น เลขหมาย

09901 - 10000 เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2562 จำเลยที่ 2 และนางพัชรกัญญ์ ทำบันทึกข้อตกลงบริหารกิจการของจำเลยที่ 1 ร่วมกัน โดยจำเลยที่ 2 ตกลงขายหุ้นจำนวน 5,000 หุ้น เป็นมูลค่า 65,000,000 บาท ให้แก่นางพัชรกัญญ์ จำนวนหรือชื่อกรรมการซึ่งลงชื่อผูกพันบริษัท ระหว่างวันที่ 27 เมษายน 2558 ถึงวันที่ 4 เมษายน 2562 คือ จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อและประทับตราสำคัญของบริษัท ระหว่างวันที่ 5 เมษายน 2562 ถึงวันที่ 29 ตุลาคม 2562 คือ นางพัชรกัญญ์และจำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อร่วมกันและประทับตราสำคัญของบริษัท ระหว่างวันที่ 30 ตุลาคม 2562 ถึงปัจจุบัน คือ นางพัชรกัญญ์ลงลายมือชื่อและประทับตราสำคัญของบริษัท เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2559 วันที่ 27 พฤษภาคม 2559 และวันที่ 23 พฤษภาคม 2560 จำเลยที่ 2 ในฐานะกรรมการบริษัท ลงลายมือชื่อรับรองสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นว่า จำเลยที่ 2 ถือหุ้นจำนวน 5,900 หุ้น เลขหมาย 0001 - 05900 โจทก์ถือหุ้นจำนวน 2,000 หุ้น เลขหมาย 05901 - 07900 นางสาวกัลย์ชณิตถือหุ้นจำนวน 2,000 หุ้น เลขหมาย 07901 - 09900 และนายศิริวัฒน์ถือหุ้นจำนวน 100 หุ้น เลขหมาย 09901 - 10000 แล้วส่งไปยังนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดสระบุรี วันที่ 25 ตุลาคม 2560 จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อรับรองสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นและส่งไปยังนายทะเบียนว่า จำเลยที่ 2 ถือหุ้นจำนวน 8,000 หุ้น เลขหมาย 00001 - 08000 โจทก์ถือหุ้นจำนวน 1,000 หุ้น เลขหมาย 08001 - 09000 นางสาวกัลย์ชณิตถือหุ้นจำนวน 1,000 หุ้น เลขหมาย 09001 - 10000 วันที่ 11 เมษายน 2561 จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อรับรองสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นและส่งไปยังนายทะเบียนว่า จำเลยที่ 2 ถือหุ้นจำนวน 8,000 หุ้น เลขหมาย 00001 - 08000 โจทก์ถือหุ้นจำนวน 1,000 หุ้น เลขหมาย 08001 - 09000 นายจิรวัฒน์ แก้วรุ่งโรจน์ถือหุ้นจำนวน 1,000 หุ้น เลขหมาย 09001 - 10000 วันที่ 29 พฤษภาคม 2561 จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อรับรองสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นและส่งไปยังนายทะเบียนว่า จำเลยที่ 2 ถือหุ้นจำนวน 8,000 หุ้น เลขหมาย 00001 - 08000 โจทก์ถือหุ้นจำนวน 1,000 หุ้น เลขหมาย 08001 - 09000 และนางสาวกัลย์ชณิตถือหุ้นจำนวน 1,000 หุ้น เลขหมาย 09001 - 10000 วันที่ 3 เมษายน 2562 จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อรับรองสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นและส่งไปยังนายทะเบียนว่า นางพัชรกัญญ์ถือหุ้นจำนวน 4,000 หุ้น เลขหมาย 00001 - 04000 จำเลยที่ 2 ถือหุ้นจำนวน 4,000 หุ้น เลขหมาย 04001 - 08000 โจทก์ถือหุ้นจำนวน 500 หุ้น เลขหมาย 08001 - 08500 นายจิรวัฒน์ถือหุ้นจำนวน 500 หุ้น เลขหมาย 08501 - 90000 นายเอกรณพัชรถือหุ้นจำนวน 500 หุ้น เลขหมาย 09001 - 09500 และนายอดิชาติถือหุ้นจำนวน 500 หุ้น เลขหมาย 09501 - 10000 วันที่ 24 พฤษภาคม 2562 จำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อรับรองสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นและส่งไปยังนายทะเบียนว่า จำเลยที่ 2 ถือหุ้นจำนวน 8,000 หุ้น เลขหมาย 00001 - 08000 โจทก์ถือหุ้นจำนวน 1,000 หุ้น เลขหมาย 08001 - 09000 และนายจิรวัฒน์ถือหุ้นจำนวน 1,000 หุ้น เลขหมาย 09001 - 10000 และเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2562 นางพัชรกัญญ์ในฐานะกรรมการบริษัทลงลายมือชื่อรับรองสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นและส่งไปยังนายทะเบียนโดยระบุชื่อผู้ถือหุ้นและจำนวนหุ้นเช่นเดียวกับสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2562 ปัจจุบันโจทก์มีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นจำนวน 500 หุ้น เลขหมาย 08001 - 08500 คดีมีปัญหาสมควรวินิจฉัยเสียก่อนว่า จำเลยที่ 2 มีสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นและฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 หรือไม่ เห็นว่า ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 ด้วยเหตุว่าการบังคับตามคำพิพากษาไม่อาจบังคับจำเลยที่ 2 ได้เพราะจำเลยที่ 2 พ้นจากตำแหน่งกรรมการผู้มีอำนาจจำเลยที่ 1 ไปแล้ว จึงไม่มีอำนาจแก้ไขสมุดบัญชีผู้ถือหุ้นและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1139 วรรคสอง และ

ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 แต่เมื่อโจทก์ฟ้องอ้างว่า จำเลยที่ 2 จัดทำสมุดบัญชีผู้ถือหุ้นและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นโดยลดสัดส่วนการถือหุ้นของโจทก์แล้วนำหุ้นของโจทก์ที่ลดลงไปเพิ่มในสัดส่วนการถือหุ้นของจำเลยที่ 2 โดยไม่ชอบ แล้วศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า จำเลยที่ 2 โอนหุ้นของโจทก์ซึ่งเป็นหุ้นชนิดระบุชื่อโดยไม่ชอบขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129 วรรคสอง และข้อบังคับของจำเลยที่ 1 การโอนหุ้นดังกล่าวตกเป็นโมฆะ ให้จำเลยที่ 1 แก้ไขสมุดบัญชีผู้ถือหุ้นและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นโดยให้โจทก์ถือหุ้นจำนวน 3,000 หุ้น เลขหมายใบหุ้น 03501 - 06500 ซึ่งเลขหมายใบหุ้นดังกล่าวบางส่วนเป็นหุ้นที่จำเลยที่ 2 ถือครองอยู่และบางส่วนเป็นหุ้นที่จำเลยที่ 2 โอนไปให้บุคคลอื่นแล้ว ที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 และศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 ในเวลาต่อมาจึงเป็นการกระทบสิทธิของจำเลยที่ 2 ในฐานะส่วนตัวโดยตรง ดังนั้น จำเลยที่ 2 จึงมีสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นและฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 ได้ คดีมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ว่า ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 และพิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 มานั้นชอบหรือไม่ เห็นว่า ที่จำเลยที่ 2 ให้การตอนแรกว่า จำเลยที่ 2 มอบหุ้นให้โจทก์เพื่อตอบแทนการที่โจทก์จะช่วยเหลือทำงานจนกว่าจำเลยที่ 1 จะได้รับประทานบัตรและประกอบธุรกิจเหมืองแร่ เป็นเพียงการบรรยายให้เห็นว่าโจทก์ชำระค่าหุ้นด้วยแรงงาน ซึ่งผู้ถือหุ้นสามารถชำระค่าหุ้นด้วยอย่างอื่นนอกจากตัวเงินได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1108 (5) ส่วนที่จำเลยที่ 2 ให้การต่อมาว่า โจทก์ไม่ได้ชำระค่าหุ้น หากฟังว่าโจทก์ชำระค่าหุ้น โจทก์ก็ได้รับค่าหุ้นคืนจากจำเลยที่ 2 แล้ว และบรรยายต่อมาว่า โจทก์ได้รับหุ้นจำนวน 3,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท คิดเป็นเงิน 300,000 บาท ต่อมาจำเลยที่ 2 ชำระค่าหุ้นดังกล่าวคืนให้แก่โจทก์แล้ว ถือเป็นเพียงการบรรยายรายละเอียดเพื่อสนับสนุนข้ออ้างของจำเลยที่ 2 ให้ชัดเจนเท่านั้น คำให้การของจำเลยที่ 2 จึงไม่ได้ขัดแย้งกันดังที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 วินิจฉัย ส่วนที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 วินิจฉัยว่า จำเลยที่ 2 มิได้ให้การต่อสู้เรื่องที่โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตไว้ถือเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นมาก่อนแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคหนึ่ง ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ไม่รับวินิจฉัยนั้น ก็ปรากฏว่าจำเลยที่ 2 ได้ให้การและนำสืบในทำนองว่า โจทก์ไม่ได้ชำระค่าหุ้นจึงไม่ใช่ผู้ถือหุ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยที่ 2 ตกลงมอบหุ้นให้โจทก์เพื่อเป็นการตอบแทนการที่โจทก์จะทำงาน แต่โจทก์ทำไม่ได้ตามที่ตกลงและจำเลยที่ 2 เป็นฝ่ายต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายมาโดยตลอด จึงได้มีการพูดคุยปรับสัดส่วนในการถือหุ้นของโจทก์ ซึ่งโจทก์ให้ความยินยอมในการปรับลดหุ้นทุกครั้งหลังจากที่จำเลยที่ 2 ปรับลดหุ้นของโจทก์ไปเป็นของตนเองแล้ว จำเลยที่ 2 ขายหุ้นในส่วนของจำเลยที่ 2 เองให้นางพัชรกัญญ์ ซึ่งนอกจากนางพัชรกัญญ์จะชำระค่าหุ้นให้แก่จำเลยที่ 2 ไม่ครบถ้วนแล้วยังพยายามหาทางเอากิจการของจำเลยที่ 1 ไปเป็นของตนเอง โดยมีพฤติการณ์ร่วมกันกับโจทก์ในการถดถอยจำเลยที่ 2 ออกจากการเป็นกรรมการจำเลยที่ 1 ซึ่งเมื่อพิจารณาคำให้การของจำเลยที่ 2 โดยรวมพอถือได้ว่าจำเลยที่ 2 ให้การและต่อสู้ว่าโจทก์ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตแล้ว ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์ในข้อนี้ของจำเลยที่ 2 โดยเห็นว่าเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นมาก่อนแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นจึงไม่ชอบ ดังนั้น ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 และพิพากษายกอุทธรณ์มานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 2 ในข้อนี้ฟังขึ้น สำหรับปัญหาตามอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 ที่ว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ และโจทก์ยังคงเป็นผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 หรือไม่ เพียงใด ซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค 3 ยังไม่ได้วินิจฉัย เมื่อคู่ความ

สืบพยานเสร็จสิ้นและคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแล้ว เพื่อไม่ให้คดีล่าช้า ศาลฎีกา เห็นสมควรวินิจฉัยไปเสียทีเดียวโดยไม่ต้องย้อนสำนวนกลับไปให้ศาลอุทธรณ์ภาค 3 วินิจฉัยอีก โดยปัญหาในข้อแรกว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ จำเลยที่ 2 อุทธรณ์อ้างว่า โจทก์ขอรับค่าหุ้นคืนไปแล้ว โจทก์จึงไม่ใช่ผู้ถือหุ้นโดยชอบด้วยกฎหมายและไม่มีอำนาจฟ้อง เห็นว่า เมื่อเริ่มจัดตั้ง จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 เป็นผู้นำส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทและได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องไว้ตรงกับสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นซึ่งตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1141 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นพยานหลักฐานอันถูกต้อง ทั้งโจทก์นำสืบว่าได้ชำระค่าหุ้นครบถ้วนแล้วโดยมีใบสำคัญรับชำระเงินลงหุ้น ซึ่งจำเลยที่ 2 ลงชื่อรับเงินไว้มาแสดง แม้จำเลยที่ 2 อ้างว่า เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2558 โจทก์ได้รับเงินค่าหุ้นคืนไปแล้ว และโจทก์เบิกความว่าในวันดังกล่าวได้รับเงินจากจำเลยที่ 2 จำนวน 300,000 บาท แต่จำเลยที่ 2 ก็เบิกความตอบคำถามค้านว่าได้รับเงินจำนวนเดียวกันด้วย เมื่อต่างก็ได้รับเงินเท่ากันจึงไม่น่าจะเป็นการคืนเงินค่าหุ้น ทั้งโจทก์เองก็นำสืบยืนยันมาโดยตลอดว่าชำระเงินค่าหุ้นครบถ้วนและเป็นผู้ถือหุ้นจำเลยที่ 1 โดยชอบด้วยกฎหมาย ข้ออ้างที่ว่าโจทก์ได้รับเงินค่าหุ้นคืนแล้วก็ไม่ปรากฏการบันทึกเป็นหลักฐานในข้อนี้ไว้ ส่วนที่จำเลยที่ 2 อ้างว่ามอบหุ้นให้โจทก์เพื่อเป็นการตอบแทนการทำงานจนเสร็จแต่โจทก์ทำไม่ได้ตามที่ตกลงกัน จำเลยที่ 2 ก็ไม่มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงข้อตกลงในลักษณะดังกล่าว จึงเป็นเพียงการกล่าวอ้างลอย ๆ มีน้ำหนักรับฟังได้น้อย นอกจากนี้การที่จำเลยที่ 2 นำสืบว่า ในแต่ละครั้งที่มีการปรับลดหุ้นของโจทก์ได้มีการตกลงพูดคุยซึ่งจำเลยที่ 2 ได้รับความยินยอมจากโจทก์ในการปรับลดหุ้นทุกครั้ง จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ 2 เคารพสิทธิของโจทก์ในการเป็นผู้ถือหุ้นคนหนึ่ง พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมีน้ำหนักเชื่อได้ว่า โจทก์เป็นผู้ถือหุ้นจำเลยที่ 1 โดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องขอให้จำเลยทั้งสองแก้ไขสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นและสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นซึ่งอ้างว่ากระทำโดยไม่ชอบ ทั้งไม่ถือว่าเป็นการใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตดังที่จำเลยที่ 2 อ้าง สำหรับปัญหาตามอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 ประการต่อมาว่า โจทก์ยังคงเป็นผู้ถือหุ้นจำเลยที่ 1 หรือไม่ เพียงใดนั้น จำเลยที่ 2 อุทธรณ์อ้างว่า จำเลยที่ 1 ไม่เคยออกใบหุ้นให้แก่ผู้ถือหุ้นคนใด การโอนหุ้นระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกันจึงไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129 วรรคสอง จำเลยที่ 2 ปรับลดหุ้นของโจทก์ไปเป็นของจำเลยที่ 2 เองโดยได้รับความยินยอมจากโจทก์ทุกครั้ง เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129 วรรคสอง บัญญัติว่า การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นนั้น ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน มีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือขึ้น ๆ ด้วยแล้ว ท่านว่าเป็นโมฆะ อนึ่ง ตราสารอันนั้นต้องแถลงเลขหมายของหุ้นซึ่งโอนกันนั้นด้วย และตามข้อบังคับของจำเลยที่ 1 ข้อ 4 กำหนดว่า การโอนหุ้นจะต้องทำเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อผู้โอนกับผู้รับโอน โดยมีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรอง และจะนำมาใช้แก่บริษัทหรือบุคคลภายนอกได้ต่อเมื่อบริษัทจดทะเบียนการโอนนั้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ้นแล้ว ขณะเริ่มจดทะเบียนจัดตั้งจำเลยที่ 1 โจทก์ถือหุ้นจำนวน 3,000 หุ้น เลขหมาย 03501 - 06500 ซึ่งแม้ข้อเท็จจริงจะได้ความว่าจำเลยที่ 1 ไม่เคยจัดทำใบหุ้นมอบให้ผู้ถือหุ้นคนใดรวมถึงโจทก์ แต่เมื่อหุ้นบริษัทจำเลยที่ 1 มีการออกเลขหมายใบหุ้นแล้ว กรณีจึงต้องบังคับตามมาตรา 1129 วรรคสอง และจำเลยที่ 2 ในฐานะกรรมการจำเลยที่ 1 แก้ไขบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นโดยปรับลดสัดส่วนการถือหุ้นของโจทก์หลายครั้งจนเหลือเพียงจำนวน 500 หุ้น โดยข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าโจทก์โอนหุ้นของตนให้แก่จำเลยที่ 2 และปฏิบัติตามแบบที่

กฎหมายกำหนดไว้ดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบ โจทก์จึงยังเป็นผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 จำนวน 3,000 หุ้น ตามที่มีอยู่เดิม เมื่อได้ความว่าจำเลยที่ 2 โอนหุ้นของโจทก์จำนวน 2,500 หุ้น ไปเป็นของตนเองโดยไม่ชอบ และจำเลยที่ 2 ยังถือหุ้นจำเลยที่ 1 อยู่จำนวน 4,000 หุ้น ซึ่งสามารถโอนให้แก่โจทก์ได้ จึงชอบที่จะพิพากษาให้โจทก์ได้รับโอนหุ้นของจำเลยที่ 2 จำนวน 2,500 หุ้น พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ 1 แก่ไขสมุดบัญชีผู้ถือหุ้นและสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ 1 เป็นให้โจทก์เป็นผู้ถือหุ้นจำนวน 3,000 หุ้น ด้วยการนำหุ้นของจำเลยที่ 2 จำนวน 2,500 หุ้น มาโอนให้แก่โจทก์ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

สิทธิโชติ อินทวิเศษ · ชูชัย วิริยะสุนทรวงศ์ · ปราช ตัณฑศรี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3126/2565>